

KRITÉRIA HODNOCENÍ MATURITNÍ PÍSEMNÉ PRÁCE Z ČJL

Školní rok: 2025-2026

Časová dotace

Písemná práce trvá **110 minut** včetně času na volbu zadání.

Minimální požadovaný rozsah

Minimální požadovaný rozsah písemné práce je stanoven na **250 slov**. Hlavní roli v hodnocení nehraje přesný počet slov nebo exaktní počet řádků, ale samotná práce a celková „funkčnost“ textu. Z tohoto důvodu je vymezena tolerance minus 50 slov, pro hodnocení je tedy ještě přijatelný text, který obsahuje alespoň 200 slov. Horní hranice rozsahu vymezena není.

Písemná práce, která nesplňuje stanovený minimální rozsah písemné práce, je celkově hodnocena 0 body, v jednotlivých kritériích se nehodnotí.

Cíl maturitní písemné práce

Cílem písemné práce jako dílčí zkoušky z českého jazyka a literatury je, aby žák prokázal, že umí vytvořit text podle zadaných kritérií, dovede funkčně použít jazykové prostředky tak, aby odpovídaly stanovené komunikační situaci, a vytvoří myšlenkově ucelený, strukturovaný a koherentní text.

Zadání maturitní písemné práce

Pro písemnou práci ředitel školy stanoví nejméně 4 zadání, která se žákům zpřístupní bezprostředně před zahájením zkoušky. Po zahájení zkoušky si z nich žák 1 zadání zvolí.

Zadání písemné práce obsahuje název zadání, popřípadě výchozí text k zadání a způsob zpracování zadání.

Hodnocení maturitní písemné práce

Předmětem hodnocení je pouze autorský text písemné práce zapsaný do záznamového archu, který žák obdrží. Text prokazatelně převzatý z dostupného zdroje (zadání maturitní písemné práce) se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce, a není tedy předmětem hodnocení.

Písemná práce je posuzována z hlediska 3 sledovaných oblastí hodnocení:

- 1 – vytvoření textu podle zadaných kritérií;
- 2 – funkční užití jazykových prostředků;
- 3 – syntaktická a kompoziční výstavba textu.

1. Vytvoření textu podle zadaných kritérií
1A – téma, obsah
1B – komunikační situace, slohový útvar
2. Funkční užití jazykových prostředků
2A – pravopis, tvarosloví a slovtvorba
2B – lexikum: • adekvátnost jazykových prostředků vzhledem ke komunikační situaci / slohovému útvaru • použití pojmenování v odpovídajícím významu • šíře a pestrost slovní zásoby
3. Syntaktická a kompoziční výstavba textu
3A – větná syntax, textová koheze: • výstavba větných celků • odkazování v textu • prostředky textové návaznosti
3B – nadvětná syntax, koherence textu: • kompozice textu • strukturovanost a členění textu • soudržnost textu • způsob vedení argumentace

Bodová pásma

Při hodnocení písemné práce se udělují body v intervalu od 0 do 5 v každé ze šesti sledovaných oblastí (1A, 1B, 2A, 2B, 3A, 3B), body popisují výkon žáka v každé této oblasti.

Pro udělení 4 bodů nebo 5 bodů platí, že výkon žáka je v hodnocené oblasti velmi dobrý a že nevykazuje žádné závažné nedostatky. Rozdíl mezi těmito bodovými pásmy je ve škále vyjádřen v popisu maximálního výkonu, tzn. 5 bodů, adverbiem „plně“, např. „rozmanité lexikální prostředky jsou plně funkční“. Udělení 4 bodů znamená, že práce splňuje požadavky na dané kritérium a drobné nedostatky se objevují pouze ojediněle.

Pásmo 3 bodů je popsáno v bodové škále pomocí slovního spojení „v zásadě“, např. „kompozice textu je v zásadě vyvážená“. Znamená to, že text vykazuje určité nedostatky, které však nemají závažný charakter.

Udělení 1 bodu nebo 2 bodů již signalizuje přítomnost závažných nedostatků („ve větší míře“ – 1 bod, „často/občas“ – 2 body), které mají vliv na porozumění textu, resp. na čtenářský komfort adresáta.

Pásmo 0 bodů označuje, že text vykazuje vysokou míru nedostatků a zároveň nedosahuje standardů požadovaných pro udělení 1 bodu.

Počítání slov písemné práce

Jako jedno slovo se počítají:

- předložky jednoslovné (s = 1 slovo; za úěelem = 2 slova)
- spojky
- zájmena
- citoslovce (ach ouvej = 2 slova)
- zkratky a zkratková slova (JAMU = 1 slovo; Čedok = 1 slovo)
- víceslovná vlastní jména a názvy (Petr Novák = 1 slovo; Žďár nad Sázavou = 1 slovo)
- číslovky (5 lidí = 2 slova; pět lidí = 2 slova; 720 korun = 2 slova; sedm set dvacet korun = 2 slova)
- rozepsané datum (10. října 2013 = 1 slovo; V Praze 25. května 2013 = 3 slova)
- adresy, resp. jejich části (pepa@seznam.cz = 1 slovo, Máchova 20 = 1 slovo, 170 00 Praha 7 – Holešovice = 1 slovo)
- složená přídavná jména (česko-anglický slovník = 2 slova)

Celkový počet bodů

Body udělené v jednotlivých podkritériích se sčítají, stejně jako celá kritéria, celkový maximální součet je tedy **30 bodů**.

Celkový počet bodů - hodnocení (známka)

30 - 26	1
25 - 22	2
21 - 17	3
16 - 13	4
12 - 0	5

Příloha:

Tabulka - Bodová škála k hodnocení písemných prací z českého jazyka a literatury

Zpracovala: Mgr. Sylva Jozefyová, Mgr. Radka Krejzová

KRITÉRIA HODNOCENÍ ÚSTNÍ MATURITNÍ ZKOUŠKY Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Zkouška z předmětu český jazyk a literatura je hodnocena podle čtyř následujících kritérií:

1. Analýza uměleckého textu:

- I. část: téma, motiv, časoprostor, kompoziční výstavba, literární druh a žánr
- II. část: vypravěč/ lyrický subjekt, postava, vypravěcí způsoby, typy promluv, veršovaná výstavba
- III. část: jazykové prostředky

2. Literárněhistorický kontext literárního díla

3. Analýza neuměleckého textu:

- I. část: porozumění textu, charakteristika komunikační situace
- II. část: funkčněstylové charakteristiky textu, jazykové prostředky

4. Výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury

První a třetí kritérium je rozčleněno na dílčí kritéria, žák je tedy hodnocen celkem v 7 oblastech. Každé kritérium, resp. dílčí kritérium je hodnoceno na bodové škále **0 - 1 - 2 - 3 - 4**. Maximální dosažitelný počet bodů za celou dílčí zkoušku je tedy **28 bodů**.

Jestliže je zadáním zkoušky literární dílo, pak musí být podstatná část zkoušky věnována jeho analýze. Maximální počet bodů, které žák může získat za charakteristiku uměleckého a neuměleckého textu, je **24**. Maximální počet bodů, které žák může získat za charakteristiku uměleckého textu (včetně literárněhistorického kontextu), je **16, tzn. 2/3 všech bodů** souvisejících s charakteristikou textů.

Celkové hodnocení

1	28 - 25 bodů
2	24 - 21 bodů
3	20 - 17 bodů
4	16 - 13 bodů
5	12 - 0 bodů

- nalezne v textu tropy a figury (alegorie, aliterace, anafora, apostrofa, dysfemismus, elipsa, epifora, epizeuxis, eufemismus, gradace, hyperbola, inverze, metafora, metonymie, oxymóron, personifikace, přirovnání, řečnická otázka, symbol, synekdocha);
- rozliší vázaný a volný verš;
- určí typ rýmového schématu a jeho pojmenování (sdružený, střídavý, obkročný, přerývaný);
- rozezná na základě textu charakteristické rysy literárních druhů a žánrů;

2. charakterizuje literárněhistorický kontext literárního díla

- zařadí literární dílo do kontextu autorovy tvorby, do literárního / obecně kulturního kontextu;

3. analyzuje neumělecký text

- přiřadí text k funkčnímu stylu, slohovému útvaru, určí slohový postup (slohové postupy);
- postihne hlavní myšlenku textu;
- oddělí podstatné a nepodstatné informace;
- analyzuje jazykové prostředky a jejich funkci v textu;
- charakterizuje kompoziční výstavbu výňatku;
- rozezná různé možné způsoby čtení a interpretace textu;
- rozliší vyjádření domněnky a tvrzení s různou mírou pravděpodobnosti od faktického konstatování;
- charakterizuje komunikační situaci vytvářenou textem (např. adresát, účel, funkce);

4. formuluje výpovědi v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury.

PRACOVNÍ LISTY

Pracovní list obsahuje:

- a) výňatek z uměleckého textu;
- b) výňatek z neuměleckého textu.

Zpracovala: Mgr. Sylva Jozefyová, Mgr. Radka Krejzová